1892-2024 (03.00)

Kirjallinen lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle koskien aikuiskoulutustuen lakkauttamista

Yhteysjohtaja Matti Niemi:

Eduskunnan sivistysvaliokunta on pyytänyt Turun kaupungilta kirjallista lausuntoa koskien hallituksen esitystä aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 8/2024 vp).

Esityksellä kumottaisiin aikuiskoulutusetuuksista annettu laki ja vuorotteluvapaalaki. Lakien kumoamisen johdosta aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorottelukorvauksen maksaminen loppuisi. Muutoksella tavoitellaan valtiontalouden säästöjä sekä työllisyyden kasvua.

Aikuiskoulutustuen lakkauttaminen vähentäisi opintoihin ryhtyvien työssäkäyvien henkilöiden määrää. Hallituksen esityksen mukaan aikuiskoulutustuen lakkauttaminen siirtäisi vastuuta opintojen aikaisesta toimeentulosta opiskelijalle itselleen, ja mahdollisesti hänen perheenjäsenilleen ja työnantajalleen.

Aikuiskoulutustukea on käytetty erityisesti sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalle kouluttautumiseen sekä koulutustason nostoon kasvatus- ja opetusalalla. Työllisyysrahaston selvityksen mukaan motivaatiosyinä työuran aikana opiskeluun korostuivat alanvaihtosuunnitelmat, nykytyön kuormittavuus sekä halu edetä uralla.

Turun kaupungin lausunto

Turun kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamista koskevasta hallituksen esityksestä.

Osaavan työvoiman saatavuus on kaupungin lakisääteisen palvelutuotannon kannalta kriittistä, erityisesti kasvatus- ja opetustoimessa. Tiukat henkilöstömitoitukset esimerkiksi varhaiskasvatuksessa kasvattavat entisestään tarvetta tietyn koulutustason omaavalle henkilöstölle. Työuran aikaisella jatkokouluttautumisella on merkittävä rooli tähän työvoimapulaan vastaamisessa ja jatkokoulutuksen suorittaminen työn ohessa ilman taloudellista tukea ei ole monelle ammattilaiselle mahdollista. Tämän lisäksi lisä- ja täydennyskoulutuksilla voidaan kehittää työntekijöiden ammatillista osaamista ja siten parantaa julkisten palveluiden laatua ja tehokkuutta.

Turun kaupunki tukee nykyisiä työntekijöitään heidän koulutustavoitteissaan mm. myöntämällä palkallista vapaata. Kaupungit koulutuksenjärjestäjinä ja työnantajina eivät kuitenkaan voi täysimääräisesti vastata henkilöstön kouluttautumisen vaatimista resursseista, erityisesti kun kiristyvät koulutustarpeet johtuvat eduskunnan säätämästä lainsäädännöstä. On valtion tehtävä varmistaa, että koulutusjärjestelmä kokonaisuutena tuottaa alalle tarvittavan määrän varhaiskasvatuksen ammattilaisia. Koulutusmääriin vastaamiseksi tulee tar-

kastella aloituspaikkojen määrää ja alueellista jakautumista, mutta myös lisätä työuran aikaisia koulutusmahdollisuuksia.

Aikuiskoulutustuen lakkauttaminen ei ole linjassa näiden muiden pyrkimysten kanssa. Tuen lakkauttaminen voi johtaa jatkokouluttautumisen vähentymiseen ja jo aloitettujen tutkintojen viivästymiseen, mikä johtaa julkisten varojen hukkakäyttöön.

Turun kaupungin näkemyksen mukaan kasvatus- ja opetusalan henkilöstön jatkokoulutusmahdollisuudet työn ohessa tulee turvata joko kohdentamalla nykyinen aikuiskoulutustuki työvoimapula-aloille tai kehittämällä pikaisesti uusi malli, joka edelleen mahdollistaa osaamisen kehittämisen työn ohessa. Tarvittaessa tuen lakkauttamisen siirtymäaikaa tulee pidentää, jotta uudet korvaavat keinot ovat joustavasti työntekijöiden käytettävissä.

Turun kaupunki katsoo, että jatkokoulutusmahdollisuuksista tulisi huolehtia yhdessä suurimpien kaupunkien kanssa neuvotellen, esimerkiksi valtion ja kuuden suurimman kaupungin Allianssi-yhteistyön puitteissa. Edelleen tulisi tarkastella myös muita työvoimapula-alojen henkilöstön saatavuutta helpottavia keinoja ja kokeiluja, kuten henkilöstömitoituksien uudelleentarkastelua tai tarkoille henkilöstömitoitukselle vaihtoehtoisia ohjausmalleja.

Kansliapäällikkö Tuomas Heikkinen:

Päätös Päätin, että Turun kaupunki antaa eduskunnan sivistysvaliokunnalle edellä olevan lausunnon.

Tuomas Heikkinen
kansliapäällikkö

Jakelu

laus Eduskunta
tied Kasvatus ja opetus
tied Kaupunginhallitus
tied Jalonen Timo
tied Kulmala Vesa
tied Niemi Matti
tied Valtonen Sinikka